

ARBORETUM ŽAMPACH

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2019

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2019

Arboretum Žampach splnilo kritéria pro zařazení do mezinárodní sítě výměny rostlin (The International Plant Exchange Network – IPEN), která vznikla v roce 2002 jako organizace botanických zahrad zaměřená na plnění cílů Úmluvy o biologické rozmanitosti. Kód našeho arboreta je AZAM. Dále došlo k otevření nové cesty dolním parkem, ošetření starých stromů, podání návrhu na památné stromy, podání žádosti o dotace „Velká dešťovka“ a výstavbě dvorku pro venkovská zvířátka.

OBSAH

1. ÚVODNÍ SLOVO	5. MARKETING A PUBLIC RELATIONS
2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ARBORETU	5.1 PAMÁTKY A TURISTICKÉ CÍLE
3. ČLENSTVÍ A SPOLUPRÁCE	5.2 KULTURNÍ A SPOLEČENSKÉ AKCE
4. ODBORNÁ ČINNOST	5.3 STATISTIKY NÁVŠTĚV
4.1 PŘEDNÁŠKY A EXKURZE	5.4 PUBLIKAČNÍ ČINNOST
4.2 VÝSADBA 2019	6. OHLÉDNUTÍ SE ZA PŘEDCHOZÍMI LETY
4.3 EVIDENCE A INVENTARIZACE ROSTLIN	7. ROZVOJ
4.4 INFORMAČNÍ TABULE A JMENOVKY ROSTLIN	7.1 ZÁMĚRY DO BUDOUCNA
4.5 INDEX SEMINUM 2/2019	7.2 PODPORUJÍ NÁS
4.6 FYTOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ A MĚŘENÍ TEPLIT	8. PRACOVNÍ TÝM
	9. PODĚKOVÁNÍ, KONTAKTY

1. ÚVODNÍ SLOVO

Arboretum Žampach se nachází ve Východních Čechách, geomorfologicky v Orlické oblasti, Podorlické pahorkatině, pod zříceninou hradu Žampach ve stejnojmenné obci Žampach. Arboretum je součástí příspěvkové organizace Pardubického kraje, Domova pod hradem Žampach, která poskytuje pobytové, ambulantní a terénní sociální služby osobám se zdravotním postižením - mentálním, smyslovým, tělesným i kombinovaným. Arboretum se rozkládá na ploše okolo 4 hektarů. Jeho zámecké parky ve vnitřním areálu, dolní a horní park, jsou registrovány jako přírodní prostředí kulturní památky. Specifickým a dlouhodobým cílem Arboreta Žampach je udržovat místní památkové hodnoty a vytvářet podmínky k navazování kontaktů klientů Domova (uživatelů sociálních služeb) s širší veřejností, tak aby probíhala pozitivní interakce s využitím přírodního prostředí k relaxacím, odpočinku a sociálním terapiím pod odborným vedením.

V období 1884 – 1933 byly parky upraveny v anglickém stylu tehdejšími majiteli zámku, manželi Annou a Františkem Lützowovými, ti se zde zasloužili také o úpravu hradního areálu. Byla postavena dnes již zaniklá dřevěná rozhledna, lávka spojující předhradí s hradem a provedena konzervace zbytků zdiva. V roce 1945 došlo k prohlášení o konfiskaci statku i zámku a od roku 1950 byl v národní správě. Zámek byl předán do správy České katolické charity a bylo zde pečováno sestrami řádu sv. Františka, po té sv. Vincenta, o množství sociálně potřebných klientů do roku 1985. Po té převzali péči o osoby se zdravotním postižením zaměstnanci ústavu sociálních služeb. Do konce osmdesátých let 20. století nebyla věnována zámku a parkům potřebná péče, upadly v zapomnění a chátraly. Od roku 1990 započal „nový parkový věk“ s rozsáhlou výsadbou sbírkových dřevin, revitalizací původních dřevin a nemalým rekonstrukcím památkových objektů. Ve vnitřním areálu se průběžně doplňují herní prvky, hřiště, edukační tabule a zoo koutky pro poskytování zooterapie ve smyslu navození příjemného kulturně sociálního prostředí pro veřejnost i klienty Domova.

Původní výsadba dřevin, domácích a introdukovaných, byla od konce 80 let 20. století postupně rozšiřována o množství sbírkových, především introdukovaných dřevin a později také o byliny. První sbírkové dřeviny „nového věku Arboreta Žampach“, jejichž výsadbu zajišťoval ředitel organizace Luděk Grätz, byly vysazeny před 30 lety, neustále byly získávány různé vzácné druhy i okrasné kultivary z domova i zahraničí. Současná sbírka zahrnuje okolo 120 rodů a 700 druhů dřevin, z toho na 400 kultivarů a hybridů a do 10 variet. Nejpočetněji zastoupenými, co do druhů jsou rody dub, buk, šácholan, javor, lípa, jinan, jedle, smrk a borovice.

V roce 2007 se Arboretum Žampach, stalo členem Unie Botanických zahrad České republiky, s čímž souvisí i plnění kritérií v oblasti ochrany a péče o sbírkové dřeviny, ale i edukace, zpracování i předávání informací o sbírkovém fondu a pořádání akcí pro veřejnost. Od roku 2018 má arboretum mezinárodní akreditaci II. stupně u společnosti ArbNet, Morton, USA. V souvislosti s tím bylo Arboretum Žampach registrováno v databázi Garden Search, kterou spravuje Botanic Gardens Conservation International. V roce 2019 splnilo kritéria pro zařazení do mezinárodní sítě výměny rostlin (The International Plant Exchange Network – IPEN).

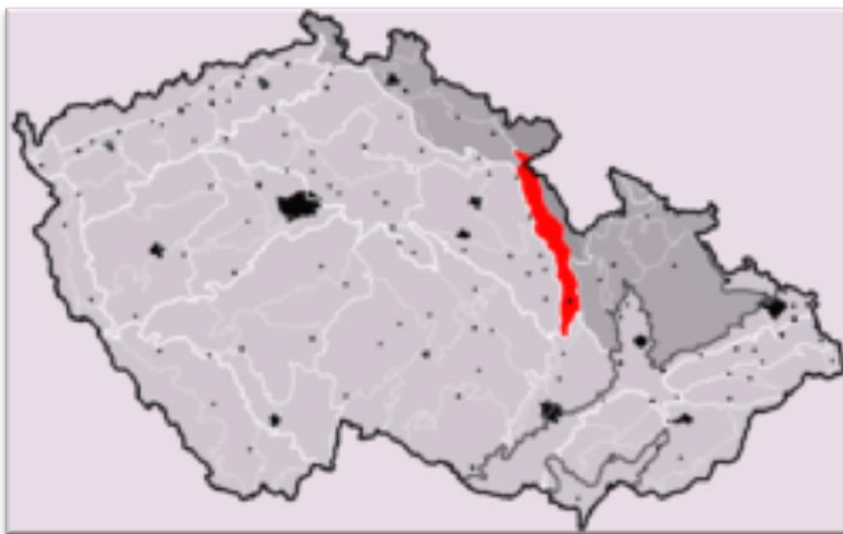
Od pracovních činností k sociálně aktivizačním činnostem v našem arboretu

Od druhé poloviny 60. let se o parky staraly řádové sestry řádu sv. Františka, později sv. Vincenta, společně s klienty se zdravotním postižením, o které zároveň pečovaly. Jednalo se o různé pracovní činnosti související s běžnou údržbou travních ploch parků a pěstování zahradních plodin v izolovaném prostředí zapomenutého zámku na malé vesnici, podle představ totalitního režimu. Jejich nástupci, jak klienti, tak i zaměstnanci v sociálních službách, se v průběhu 50 let dočkali mnoha velmi pozitivních společenských změn, především v období „po Sametové revoluci.“ Rekonstrukce zámecké budovy, kulturních památek a revitalizace parků přispěly ke zkvalitnění života klientů, lepším pracovním podmínkám zaměstnanců, ale nejvíce k přirozenému a pozvolnému vstupu osob se zdravotním postižením do společnosti. Pracovní aktivity klientů zde nadále přetrvávají, jsou místní tradicí a jsou k nim neustále vytvářeny nové podněty, které jsou navíc doplňovány o množství sociálně aktivizačních prvků. V současné době se nacházíme v momentě, kdy se naši klienti socializují nejen v místním prostředí, ale stěhují se také do okolních měst, kde nabývají dalších zkušeností s podporou našich zaměstnanců i široké veřejnosti.

Pískovcové kvádry v horním parku před Zámeckou lávkou - podle místní pověsti „Čertovy kameny“.

Podorlická pahorkatina na mapě Česka.

2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ARBORETU

Arboretum Žampach patří mezi všeobecná arboreta, ale zahrnuje také významnější tematické sbírky některých rodů dřevin, např. borovice, jedle, smrk, dub, šácholan, buk, bříza, jinan a jasan. Sbírkový fond obsahuje okolo 120 rodů a více než 800 druhů dřevin, včetně u nás vzácně zastoupených druhů. Informační systém arboreta zahrnuje venkovní poznávací okruh prostřednictvím informační tabulí a jmenovek u jednotlivých dřevin. Dále pak elektronické mapy a rejstříky, které jsou přístupné z webových stránek www.uspza.cz.

Geografické údaje a členění arboreta – nachází se v lokalitě podhůří Orlických hor ve výšce okolo 440 m. n. m. V této části Podorlicka se nachází permský zlom a krajina je zde typická červenými slínami a pískovci.

Geologické členění - podle geologického členění se jedná o oblast permokarbonu a terciér boskovické brázdy a orlické pánve. V okolí zříceniny hradu Žampach se vyskytují skalky a skalní výchozy v severní části permské orlické pánve. Je zde popsán výskyt hornin – **karbonát, pískovec, slepenec** (konglomerát). Geologická lokalita je doporučena k ochraně a má geovědně - historický význam, je geoturistickou zajímavostí (geotopem), má významný studijní profil a regionálně-geologický význam (mapování).

Další informace o geologické lokalitě jsou přístupné z: <http://lokality.geology.cz/3321>

Geomorfologické členění

Arboretum se nachází v oblasti Podorlické pahorkatiny, geomorfologického celku ve východních Čechách v Pardubickém a Královéhradeckém kraji, který zasahuje malou část i do Polska. Hranice mezi Podorlickou pahorkatinou a Orlickými horami není v přírodě zřejmá. Pod celkem Podorlické pahorkatiny, v němž se nachází Arboretum Žampach, je Žamberská pahorkatina. Pohoří je geologicky velice pestré a je budováno granodiority, žulovými porfyry, fylity, vyvřelými gabrodiority, slínovci a řadou dalších. Podrobné informace o geomorfologickém členění jsou přístupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Geomorfologick%C3%A9_%C4%8Dlen%C4%9Bn%C3%AD_%C4%8Ceska

3. ČLENSTVÍ A SPOLUPRÁCE

Arboretum Žampach jako člen Unie botanických zahrad České republiky (od 8. 2. 2007) plní kritéria členství v oblasti evidence, péče a ochrany o pěstované druhy dřevin a jejich viditelné označení jmenovkami. Mimo udržování sbírkového fondu dřevin je otevřeno potřebám výzkumu a výuky. Účastní se vzdělávacích akcí a navazuje spolupráci s botaniky, arboristy, dendrology i znalci z oboru ochrany přírody a krajiny. Dochází zde k průběžnému rozšiřování venkovního tabulového poznávacího okruhu o jednotlivých druzích dřevin, aktualizaci jmenovek, poskytování informací veřejnosti prostřednictvím vedení elektronického informačního systému, rejstříků, map výsadby, webových stránek <http://www.uspza.cz/arboretum>, facebook <https://www.facebook.com/arboretumzampach/>, ale i organizovaných skupinových a individuálních prohlídek s průvodcem.

V roce 2019 splnilo naše arboretum kritéria pro zařazení do mezinárodní sítě výměny rostlin (The International Plant Exchange Network – IPEN), která vznikla v roce 2002 jako organizace botanických zahrad zaměřená na plnění cílů Úmluvy o biologické rozmanitosti. Kód našeho

DENDROLOGICKÁ PŘEDNÁŠKA S Ing. OTTOMANSKÝM PhD.,
Dendrologická zahrada Průhonice

ARBORISTÉ OŠETŘUJÍ STARÉ STROMY

VYTVÁŘÍME HERBARIUM SEMINUM

MĚŘÍME STROMY S GEODETY

4. ODBORNÁ ČINNOST

Arboretum Žampach nabízí a provádí exkurze školám, zájmovým spolkům, spolupracujícím organizacím a dalším zájemcům. Organizují se zde kulturní, společenské a sportovní akce pro širokou veřejnost a dále poznávací programy pro skupiny nebo individuální prohlídky s průvodcem.

Dochází zde k průběžnému rozšiřování venkovního tabulového poznávacího okruhu o jednotlivých druzích dřevin, aktualizaci jmenovek, poskytování informací veřejnosti prostřednictvím vedení elektronického informačního systému, rejstříků, map výsadby, fotogalerie dřevin, webových stránek

<http://www.uspza.cz/arboretum>,

facebook <https://www.facebook.com/arboretumzampach/>

4.1 EXKURZE

V roce 2019 jsme se zde opět konal „Den fascinace rostlinami“ pod záštitou ministra zemědělství a Asociace soukromých zemědělců.

Naším tématem bylo poznávání rostlin všemi smysly pro žáky základních škol, ale i pro širokou veřejnost formou organizovaných exkurzí.

Další již tradiční akcí našeho arboreta je „Den stromů“, který byl letos zážitkovým a poznávacím dnem pro žáka základních škol. Svátek stromů slavíme na podzim, kdy je listí nejbarevnější a láká k tvorbě mandal, ale také v době, kdy je ještě možné sázet i poznávat rozmanitosti místních dřevin.

Další exkurze byly směřovány na poznávání biologické rozmanitosti parků, místní ekosystémy, ale i na spolupráci s našimi klienty v sociálně terapeutických dílnách – keramických, sklářských, výtvarných, v zahradnictví a pomocném hospodářství.

Měření stromů s geodety bylo letos zaměřeno na budoucí památné stromy arboreta.

V roce 2019 zde bylo celkem provedeno okolo 850 účastníků plánovaných exkurzí, stáží a návštěv arboreta, památek a Domova. Mezi nimi byly děti mateřských, základních a středních škol, členové zahrádkářských i jiných spolků a organizací. Pozornost byla věnována také individuálně objednaným i neobjednaným návštěvám ze zahraničí v počtu okolo 200 návštěvníků. Byl založen nový bylinný záhon na nádvoří vnitřního areálu a záhon pro generativní i vegetativní množení.

ZAKLÁDÁME ZÁHON PRO VLASTNÍ VÝSEV A VÝPĚSTKY

DOLNÍM PARKEM VEDE NOVÁ CESTA

4.2 VÝSADBA 2019

Abies procera 'Argentea'
× *Sycoparrotia semidecidua*
Abies veitchii
Abies veitchii 'Pendula'
Acer cappadocicum
Acer grosserii
Acer pensylvanicum 'Erythrocladum'
Acer rubrum
Acer truncatum
Acer velutinum
Aesculus assamica
Aesculus turbinata
Auracaria columnaris
Berchemia racemosa
Betula nana
Carpinus orientalis
Cercis gigantea
Cryptomeria japonica 'Cristata'
Cryptomeria japonica 'Rasen-sugi'
Davidia involucrata 'Sonoma'
Elaeagnus commutata
Elaeagnus multiflora
Eucalyptus dalrympleana
Fraxinus latifolia
Chimonanthus praecox 'Variegata'
Chionanthus retusus
Iris sibirica 'Adolf Svoboda'
Iris sibirica 'Blueberry Fair'
Iris sibirica 'Butter and Sugar'
Iris sibirica 'Currier'

Iris sibirica 'Devil's Dream'
Iris sibirica 'Emili Anne'
Iris sibirica 'Ginger Twist'
Iris sibirica 'Hello Yellow'
Iris sibirica 'Chilled Wine'
Iris sibirica 'Illini Flirt'
Iris sibirica 'TV Luihn'
Iris sibirica 'Joane of Lorraine'
Iris sibirica 'Marantha'
Iris sibirica 'Marek Antonín'
Iris sibirica 'Ruffles & Flourishes'
Iris sibirica 'Showdown'
Iris sibirica 'Tall Darks Handsone'
Iris sibirica 'Teal Velvet'
Iris sibirica 'White Swirl'
Iris sibirica 'Zweites Hundert'
Juniperus chinensis 'Plumosa Aurea'
Lonicera acuminata
Lonicera japonica 'Halliana'
Lonicera japonica 'Purpurea'
Lonicera japonica 'Red World'
Lonicera japonica 'Mint Crisp'
Maackia amurensis
Magnolia hybr. *ashei*
Magnolia macrophylla
Magnolia tripetala
Malosorbus florentina
Paeonia lactiflora CH10
Picea polita
Pinus sabiniana

Populus koreana
Prunus rufa
Prunus triloba
Pterostyrax psilophyllus
Quercus bicolor
Quercus macrolepis Kotchy
Robinia hispida 'Rosea'
Sequoja sempervirens 'Adpreassa'
Sibiraea levigata
Sorbus aria 'Magnifica'
Sorbus domestica
Sorbus gonggashanica
Sorbus pseudohuphensis
Stewartia rostrata
Tilia japonica
Tilia kiusiana
Tilia tuan var. *Chinensis*

4.3 EVIDENCE A INVENTARIZACE ROSTLIN

Arboretum Žampach jako člen UBZ ČR vede odbornou evidenci rostlin prostřednictvím katalogizace v systému Florius. Databáze Florius je společný projekt Unie botanických zahrad ČR a Botanické zahrady hl. m. Prahy. Slouží k evidenci pěstovaných rostlin i ke zveřejnění odborných údajů o pěstovaných rostlinách na webovém rozhraní. Program vznikl koncem roku 2005 v Botanické zahradě hl. m. Prahy, během roku 2007 se do programu zapojily další botanické zahrady. Evidence rostlin je potřebná k odborné činnosti i pro naplnění závazků vycházejících z mezinárodních smluv o genetických zdrojích. Program je postupně rozšiřován o nové funkce, které usnadňují uživatelům zápisy a vyhledávání. Zaměstnanci arboreta se pravidelně účastní školení o možnostech využití funkcionalit databáze Florius, pořádaných UBZ ČR. On –line katalog Arboreta Žampach je přístupný veřejnosti přes webové rozhraní z: <http://www.florius.cz/zampach/>.

Arboretum Žampach vede také vlastní odborné informace o sbírkovém fondu, které jsou přístupné z: http://www.uspza.cz/index_sub.php?id=5600 . Obsahem elektronicky zpracovaných informací jsou rejstříky dřevin, jejich inventarizace, zařazení do čeledí a řádů, fotogalerie s popisky, mapy a plány výsadby, tabule jednotlivých 16 poznávacích stanovišť, odborné články a doporučené publikace.

V roce 2019 byly konzultovány změny v pojmenování s Ing. Zdeňkem Blahníkem a zařazení do čeledí a řádů s Ing. Pavlem Sekerkou. Po té proběhla aktualizace podle doporučení a nové zařazení dřevin do čeledí a řádů dle systematiky molekulárně botanického systému: Angiosperm Phylogeny Website (<http://www.mobot.org/MOBOT/research/APweb/> srovnáno z <http://www.theplantlist.org/> . Změny byly prozatím aplikovány v rejstříku čeledí a řádů.

Dále byl zpracován seznam dřevin do databáze rostlin vedené u BGCI. V souvislosti s akreditací společností ArbNet, které je ve spolupráci s BGCI byl na základě požadavku z Arboreta Morton vytvořen seznam některý rodů dřevin, pěstovaných v Arboretu Žampach a zaslán do společnosti BGCI potvrzením.

4.4 INFORMAČNÍ TABULE A JMENOVKY ROSTLIN

Arboretum nabízí návštěvníkům kvalitní informace o stromech a keřích zastoupených ve výsadbě, a to formou informačních tabulí přímo v parku i formou tištěných informačních materiálů. Informační systém arboreta zahrnuje mimo jiné poznávací okruh, na jehož stanovištích jsou k dispozici základní informace o více než 100 rodech dřevin, jejichž zástupce lze v místě snadno vyhledat. Základem poznávacího okruhu je 16 oboustranných informačních tabulí a více než 800 informačních cedulek dřevin. Ucelené informace jsou k dispozici také v elektronické podobě na webových stránkách v sekci Arboretum <http://www.uspza.cz/rejstriky-vysadby-dreviny-a-fotografie#>.

V současné době probíhá zpracování rejstříků, tak aby vyhovovaly platné mezinárodní nomenklatuře. Dochází tedy k jejich průběžné výměně. Jmenovky s tmavě zeleným podkladem jsou provizorní, se správným pojmenováním. Jmenovky se světlým podkladem se průběžně vyměňují.

V našem arboretu se snažíme, aby každá dřevina měla svoji jmenovku, na které je uvedeno její rodové a druhové jméno vědecké, např. *Daphne ×burkwoodii* ‘Somerset’, a dále české, lýkovec Burkwoodův, kde ve vědeckém jméně symbol × těsně před druhovým jménem, označuje mezidruhového křížence a ‘Somerset’ označuje kultivar. Variety jsou uvedeny zkratkou var., např. *Pinus tabulaeformis* var. *mukdensis*. Na jmenovkách stromů dále uvádíme zařazení do čeledí, rok „prvního letokruhu“ a původní výskyt ve volné přírodě (dříve země původu, nyní areál původního výskytu). U kultivarů se neuvádí původní výskyt, ale šlechtitel a země, kde byly vyšlechtěny. Vědecké pojmenování je určeno kodexem „Mezinárodní kód nomenklatury řas, hub a rostlin (International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants).“ Problematiku nomenklatury kultivarů šlechtěných rostlin upravuje samostatný kodex, Mezinárodní kód nomenklatury kulturních rostlin (International Code of Nomenclature for Cultivated Plants, ICNCP).

4.5 INDEX SEMINUM 2/2019

- 1 *Acer campestre*
- 2 *Acer ginnala*
- 3 *Acer pseudoplatanus*
- 4 *Aesculus hippocastanum*
- 5 *Akebia quinata*
- 6 *Betula ermanii*
- 7 *Betula jacquemontii*
- 8 *Betula papyrifera*
- 9 *Camellia sinensis*
- 10 *Carpinus betulus*
- 11 *Castanea sativa*
- 12 *Catalpa bignonioides*
- 13 *Cercis siliquastrum*
- 14 *Colutea arborescens*
- 15 *Crataegus crus-galli*
- 16 *Crataegus pinnatifida*

- 17 *Cryptomeria japonica*
- 18 *Cunninghamia lanceolata*
- 19 *Exochorda racemosa*
- 20 *Fagus sylvatica*
- 21 *Fraxinus excelsior*
- 22 *Fraxinus ornus*
- 23 *Gymnocladus dioica*
- 24 *Hamamelis virginiana*
- 25 *Juglans nigra*
- 26 *Juniperus scopulorum*
- 27 *Kalopanax pictus*
- 28 *Koelreuteria paniculata*
- 29 *Kolkwitzia amabilis*
- 30 *Liquidambar styraciflua*
- 31 *Ostrya carpinifolia*
- 32 *Paeonia suffruticosa*
- 33 *Paulownia tomentosa*
- 34 *Poncirus trifoliata*

- 35 *Pterocarya fraxinifolia*
- 36 *Quercus cerris*
- 37 *Quercus coccinea*
- 38 *Quercus palustris*
- 39 *Quercus robur*
- 40 *Quercus rubra*
- 41 *Rosa palustris*
- 42 *Sequoiadendron giganteum*
- 43 *Staphylea pinnata*
- 44 *Stewartia monadelph*
- 45 *Stewartia pseudocamellia*
- 46 *Stewartia sinensis*
- 47 *Taxus baccata*
- 48 *Tilia cordata*
- 49 *Tsuga canadensis*
- 50 *Ulmus laevis*
- 51 *Wisteria floribunda*
- 52 *Zanthoxylum simulans*

4.6 FYTOGEOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ A MĚŘENÍ TEPLOT

Fytogeografické členění

Z botanického hlediska se Česko člení do 3 fytogeografických oblastí, které se dále dělí do 6 podoblastí a 99 okresů. Zmíněnými třemi oblastmi jsou termofytikum, mezofytikum a oreofytikum. Převážnou část území zabírá mezofytikum. Arboretum Žampach se nachází v mezofytiku ve fytogeografické oblasti okresu Žamberecko. Mezofytikum je charakterizováno přechodem mezi teplomilnou a chladnomilnou květenou. Mezi výškové stupně v této oblasti patří stupeň suprakolinní (kopcovinný) a submontánní (podhorský, vrchovinný).

Měření teplot

V arboretu se uplatňují faktory vyplývající ze specifických podmínek místních, včetně mikroklimatických. Hodnoty měření teplot jsou od roku 2010 získávány pomocí meteorologické stanice - MATRIX II a počítačově zpracovávány pomocí SW - WS 2308-LED. Od 13. 12. 2013 je čidlo k měření teplot přemístěno z budovy zahradnictví do velkého zahradního altánu ve vnitřním parkovém areálu domova (naměřené teploty nemohou být ev. ovlivněny žádným zdrojem tepla z budovy). Průměrná denní teplota – je vypočítaná z hodnot naměřených v 7, 14 a 21 hodin ($x+y+z:X:3$ =průměrná denní teplota). Hodnoty o průměrných měsíčních teplotách, nejvyšší a nejnižší měsíční teplotě jsou zaznamenávány v tabulkách. Dále jsou vyhodnocovány a sledovány průměrné, nejvyšší a nejnižší roční teploty za posledních deset let.

Průměrná teplota v roce 2019 byla 11,7 °C, přičemž nejvyšší roční teplota byla naměřena dne 30. 6. 2019 a to 41,9 °C a nejnižší roční teplota byla naměřena dne 23. 1. 2019 a to -11,1°C.

5. MARKETING A PUBLIC RELATIONS

V průběhu roku navštíví arboretum množství návštěvníků kulturních, sportovních a společenských akcí, plánovaných organizovaných skupinových exkurzí a také individuálních prohlídek. Domov pod hradem Žampach je pořadatelem nebo spolupořadatelem tradičních akcí s větším počtem účastníků. K dispozici nabízí své prostory i ostatním pořadatelům, ať už na sportovní akce, orientační běh, pochody nebo i k pořádání kulturních a společenských akcí a to koncertů, divadla, muzikoterapie, svatebních obřadů a duchovních mší. Vstup do arboreta a na většinu akcí je zdarma, výjimkou je Letní hudební festival pod hradem Žampach.

K dalším důležitým akcím Arboreta Žampach pro veřejnost **patří předem domluvené exkurze a vzdělávací akce.** Zázemí veřejnosti poskytuje informační centrum s venkovní terasou ve vnitřním areálu. Arboretum a zámecké parky na Žampachu jsou veřejnosti přístupné po celý rok. Organizované prohlídky je třeba domluvit písemně, mailem nebo telefonicky. **Prohlídky kaple, botanického skleníku a zařízení jsou umožněny po předchozí domluvě a s průvodcem.** Individuálním i skupinovým návštěvám z řad široké veřejnosti jsou k dispozici informační programy zaměřené na přírodní a památkové hodnoty místa.

O jednotlivých akcích jsou vedeny záznamy prostřednictvím fotodokumentace, tiskových zpráv, komentářů na webových stránkách a sociálních sítích. Propagace probíhá prostřednictvím plakátů, bannerů a mediálních upoutávek včetně osobního doporučení a pozvánek. Přehled o počtech účastníků je evidován kvalifikovaným odhadem a průběžně zaznamenáván.

V roce 2019 zde probíhalo natáčení Českou televizí, zaměřené především na sociálně aktivizační činnosti klientů Domova v zahradě a Arboretu.

Arboretum Žampach vydává každoročně výroční zprávu o své činnosti.

LAPIDÁRIUM A ZOOKOUTEK VE VNITŘNÍM AREÁLU.

5.1 PAMÁTKY A TURISTICKÉ CÍLE

Informace zaměřené na památky a turistické cíle jsou k dispozici na venkovních cedulích a jejich podrobné zpracování včetně odborných článků, videozáznamů a zvukových záznamů jsou přístupné z: <http://www.uspza.cz/prohlidka-pamatek>

V ROCE 2018 BYL DO ZIMNÍ ZAHRADY INSTALOVÁN INFORMAČNÍ KIOSEK A V CHODBĚ DO ZIMNÍ ZAHRADY BYLA DOPLNĚNA VITRÍNA O NÁLEZY STŘEDOVĚKÉ HRADNÍ KERAMIKY, ZAPŮJČENÉ Z VÝCHODOČESKÉHO MUZEA V PARDUBICÍCH, MGR. CEJPOVOU.

ZÁMECKÉ PARKY - ARBORETUM ŽAMPACH - POZNÁVACÍ OKRUH - DENDROLOGICKÉ ZAJÍMAVOSTI

VYHLÍDKA - PANORAMA ORLICKÝCH HOR - HORNÍ ZÁMECKÝ PARK ŽAMPACH

ZÁMECKÁ KAPLE SV. BARTOLOMĚJE Z R. 1713

ZÁMECKÁ BUDOVA Z R. 1672

ZÁMECKÁ STUDNA

ZÁMECKÁ STODOLA

LAPIDÁRIUM A ZAHRADNÍ ALTÁN

PÍSKOVCOVÝ PRANÝŘ Z R. 1693

DŘEVĚNÁ ZÁMECKÁ LÁVKA Z R. 1886

BAROKNÍ PÍSKOVCOVÁ SOCHA KRISTA - ECCE HOMO Z R. 1758,

DŘEVĚNÁ ZVONIČKA A OBECNÍ KŘÍŽ

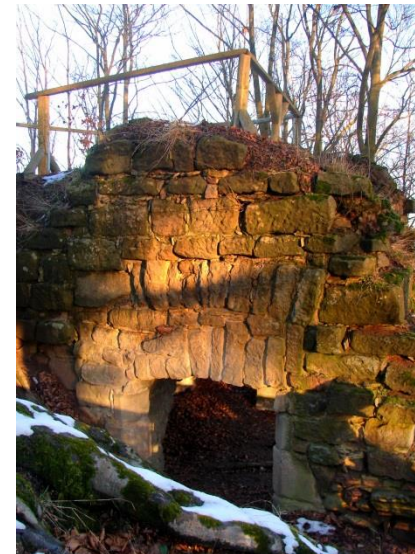
*PAMÁTNÍK DR. FRANTIŠKA LÜTZOWA (*1849 - †1916)*

HRADNÍ KOPEC SE ZŘÍCENINOU HRADU ŽAMPACH Z KONCE 13. STOL.

PROHLÍDKA Z HISTORIE OBCE ŽAMPACH, LETECKÉ SNÍMKY

ČERTOVY KAMENY V ARBORETU ŽAMPACH

NĚKOLIK FOTOGRAFIÍ TURISTICKÝCH CÍLŮ, PAMÁTEK A NÁHLEDY DO ARBORETA ŽAMPACH.

5. 2 KULTURNÍ, SPORTOVNÍ A SPOLEČENSKÉ AKCE

V přírodních prostorách Arboreta Žampach a rekonstruované, vytápěné kapli sv. Bartoloměje i v zahradním altánu se každoročně koná řada kulturních, sportovních a společenských akcí pro veřejnosti naše klienty. Výčet akcí je uveden v seznamu, akce vyznačené tučně se pořádají tradičně každoročně, již více než 15 let. V roce 2019 nás prostřednictvím těchto akcí navštívilo okolo 6 500 účastníků a dále okolo 100 svatebčanů.

Romantická zákoutí zámecký parků arboreta, tvořená starověkými stromy a rozmanitou novou výsadbou sbírkových dřevin i květenou podrostů se nabízejí snoubencům ke konání svatebních obřadů a fotografování svateb. Termíny svateb je zapotřebí rezervovat předem.

PŘEHLED AKCÍ 2019

- 6.1. *Tři králová besídka a průvod*
- 25. 2. *Masopust – průvod obcí Žampach*
- 24. 3. *Divadlo – Animo Žamberk*
- 11. 5. ***Pochod přes tři hrady***
- 20. 5-22. 5.. *Den fascinace rostlinami*
- 22. 5. *Měření stromů s geodety*
- 1.6. ***Zámecká slavnost, dětský den a den otevřených dveří***
- 6.7. ***Letní hudební festival pod hradem Žampach***
- 26.8. ***Žampašská pouť sv. Bartoloměje***
- 6. 9. *Den zdraví*
- 10. 9. *Pohybové odpoledne pro klienty*
- 8. 10. *Den otevřených dveří*
- 16.10. *Den stromů*
- 6.12. ***Vánoční jarmark a dětské dílny a Adventní koncert***

FOTOGRAFIE Z TRADIČNÍCH AKCÍ KONANÝCH V ROCE 2019

5.3 STATISTIKY NÁVŠTĚV

Arboretum Žampach je celoročně volně přístupné veřejnosti, vstup je zdarma. Pro neorganizované návštěvy, tedy návštěvy mimo akcí, exkurzí a stáží je k dispozici poznávací okruh dřevin v arboretu, památek i turistických cílů a informační centrum s přivolením obsluhy v uvedené otevírací době. Celkové počty návštěv jsou uváděny odhadem.

Celkový počet návštěv Arboreta Žampach v roce 2019 je odhadován na 11.500 osob, včetně účastníků exkurzí, kulturních, sportovních a společenských akcí a turistů.

Organizovaných exkurzí skupinových i individuálních s průvodcem se v roce 2019 účastnilo na **850 osob**.

Počty účastníků kulturních, sportovních a společenských akcí z řad veřejnosti činily v roce 2019 okolo **6 500 osob**.

Počet zahraničních návštěv je odhadován na 200 v roce 2019. Jednalo se o skupinové i individuální exkurze, stáže a další hosty z Panamy, Itálie, Německa, Anglie, Polska a Slovenska.

V průběhu roku 2019 se v Arboretu Žampach konal svatební obřady.

Zbývající počty jsou odhadované počty turistických víkendových i sezónních návštěv, mimo akce a exkurze. Pro rok 2019 je tento počet **volně přichozích návštěv odhadován okolo 4150 osob**.

FOTOGRAFIE Z NĚKTERÝCH SKUPINOVÝCH NÁVŠTĚV EXKURZÍ A STÁŽÍ V ARBORETU ŽAMPACH V ROCE 2019

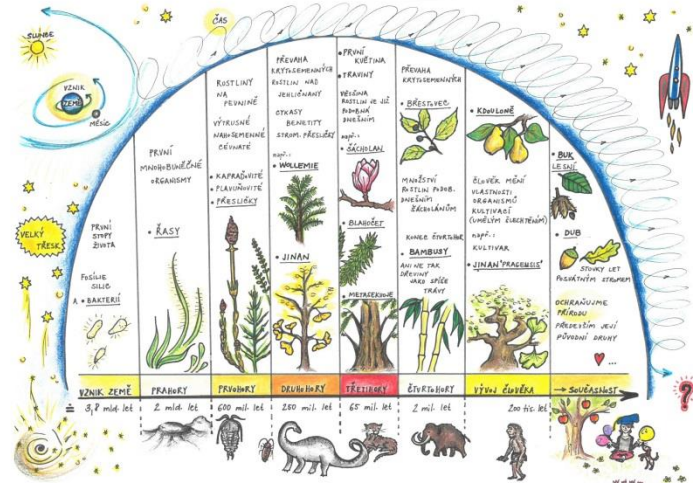
5.4 PUBLIKAČNÍ ČINNOST

V roce 2019 byla zajišťována publikace rostlin Arboreta Žampach prostřednictvím poznávací fotogalerie, ale i informací na webových stránkách a fb Arboreta, kde jsou pravidelně ukládány aktuální činnosti i fotodokumentace jejich vývoje včetně náhledů do parků v průběhu ročních období. <https://www.facebook.com/arboretumzampach/> a dále pak videozáznamy sbírkových dřevin.

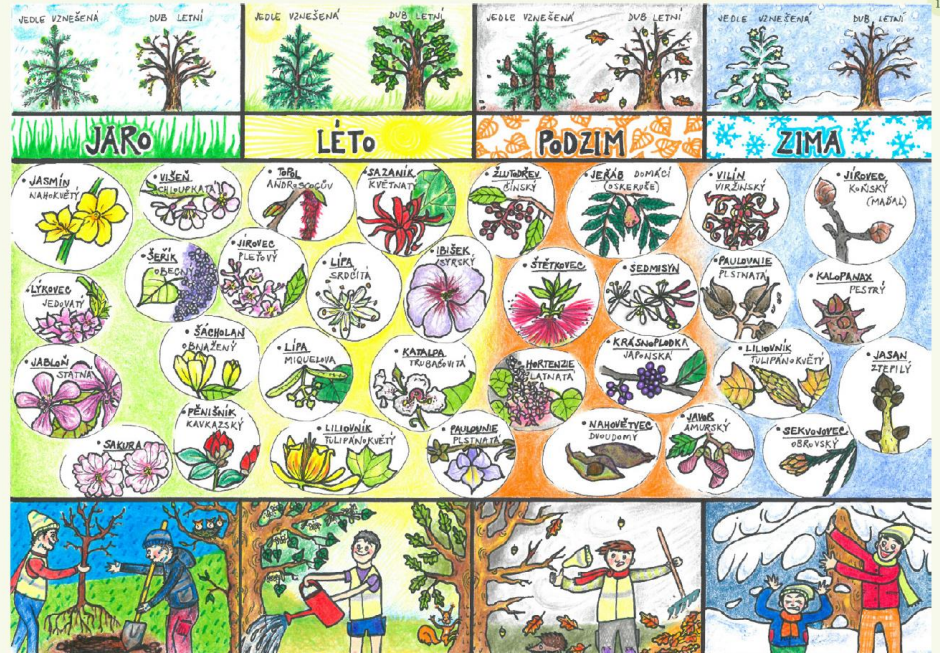
Průběžně bylo zpracováno několik informačních článků o Arboretu Žampach pro návštěvníky, zveřejněných na sociálních sítích, ale i v časopisech. Byl natočen pořad o sociálně aktivizačních činnostech v Arboretu a Domově pod hradem Žampach Českou televizí, které zde mají více než 50 ti letou tradici původně v pracovních činnostech a pracovních terapiích.

Byla vydána první rozsáhlá publikace o Arboretu Žampach, formou dendrologického průvodce pod názvem „Průvodce dřevinami Arboreta Domova pod hradem Žampach a nejkrásnější květy stromů“ pod číslem ISBN 978-80-903883-3-8. Měla by posloužit našim návštěvníkům ve snadnější orientaci a doplnit poznání o našich sbírkových dřevinách i prostředí, v němž se nacházejí. Věnováno dospělým, malým i velkým badatelům, doplněno o ilustrace Karolíny Černohousové pro děti. Odbornou korekturu textů prováděl Ing. Zdeněk Blahník, autorkou je Mgr. Jiřina Matějčková a editorem PaedDr. Luděk Grätz.

Rok v Arboretu Žampach pro malé badatele

6. OHLÉDNUTÍ SE ZA PŘEDCHOZÍMI LETY

Přehled činnosti od roku 2004 do roku 2018

Větší rekonstrukce nebo investiční akce v zahradě od roku 2004 (dostavby, přístavby, novostavby):

- 2004 - zahradní altán, lapidárium, panoramatická vyhlídka na Orlické hory
- 2006 - TIC, veřejně přístupný internet v souvislosti s informačním systémem arboreta
- 2007 - dětské hřiště (nové herní prvky), počátek rekonstrukce prostoru „ skalka“
- 2008 - skalka pod lávkou u dětského hřiště
- 2009 - doplnění herních prvků o trampolínu, stolní tenis
- 2010 - rekonstrukce hřiště na míčové hry u altánu, vitrína v altánu vhodná pro výstavu semen a plodů místních stromů
- 2011 - prořezávání lip v rámci projektu „Zdravější stromy pro zítřek“
 - označení sbírky čarovníků na skalce
 - sadová realizace bylinného patra v horním parku podle návrhu Ing. H. Hanyšové
 - aktualizace hlavního informačního panelu
- 2012 - instalace automatického závlahového systému v části Horní park a Skalka
 - instalace nového informačního panelu
 - příprava informačního panelu pro část Dolní park
- 2013 - instalace informačního panelu v Dolním parku
 - obnovení hlavní zpevněné cestičky k lokalitě "U pěti dubů"
- 2014 - zhotovení "leteckých prohlídek" zámeckého areálu a hradního vrchu Žampach
 - otevření malého botanického skleníku Arboreta Žampach
- 2015 - oplocení Horního parku
 - založení nového záhonu s bylinným patrem v Horním parku, doplnění o závlahový systém
- 2016 -17 -18 -19 -20 -21 -22 -23 -24 -25 -26 -27 -28 -29 -30 -31 -32 -33 -34 -35 -36 -37 -38 -39 -40 -41 -42 -43 -44 -45 -46 -47 -48 -49 -50 -51 -52 -53 -54 -55 -56 -57 -58 -59 -60 -61 -62 -63 -64 -65 -66 -67 -68 -69 -70 -71 -72 -73 -74 -75 -76 -77 -78 -79 -80 -81 -82 -83 -84 -85 -86 -87 -88 -89 -90 -91 -92 -93 -94 -95 -96 -97 -98 -99 -100 -101 -102 -103 -104 -105 -106 -107 -108 -109 -110 -111 -112 -113 -114 -115 -116 -117 -118 -119 -120 -121 -122 -123 -124 -125 -126 -127 -128 -129 -130 -131 -132 -133 -134 -135 -136 -137 -138 -139 -140 -141 -142 -143 -144 -145 -146 -147 -148 -149 -150 -151 -152 -153 -154 -155 -156 -157 -158 -159 -160 -161 -162 -163 -164 -165 -166 -167 -168 -169 -170 -171 -172 -173 -174 -175 -176 -177 -178 -179 -180 -181 -182 -183 -184 -185 -186 -187 -188 -189 -190 -191 -192 -193 -194 -195 -196 -197 -198 -199 -200 -201 -202 -203 -204 -205 -206 -207 -208 -209 -210 -211 -212 -213 -214 -215 -216 -217 -218 -219 -220 -221 -222 -223 -224 -225 -226 -227 -228 -229 -230 -231 -232 -233 -234 -235 -236 -237 -238 -239 -240 -241 -242 -243 -244 -245 -246 -247 -248 -249 -250 -251 -252 -253 -254 -255 -256 -257 -258 -259 -260 -261 -262 -263 -264 -265 -266 -267 -268 -269 -270 -271 -272 -273 -274 -275 -276 -277 -278 -279 -280 -281 -282 -283 -284 -285 -286 -287 -288 -289 -290 -291 -292 -293 -294 -295 -296 -297 -298 -299 -300 -301 -302 -303 -304 -305 -306 -307 -308 -309 -310 -311 -312 -313 -314 -315 -316 -317 -318 -319 -320 -321 -322 -323 -324 -325 -326 -327 -328 -329 -330 -331 -332 -333 -334 -335 -336 -337 -338 -339 -340 -341 -342 -343 -344 -345 -346 -347 -348 -349 -350 -351 -352 -353 -354 -355 -356 -357 -358 -359 -360 -361 -362 -363 -364 -365 -366 -367 -368 -369 -370 -371 -372 -373 -374 -375 -376 -377 -378 -379 -380 -381 -382 -383 -384 -385 -386 -387 -388 -389 -390 -391 -392 -393 -394 -395 -396 -397 -398 -399 -400 -401 -402 -403 -404 -405 -406 -407 -408 -409 -410 -411 -412 -413 -414 -415 -416 -417 -418 -419 -420 -421 -422 -423 -424 -425 -426 -427 -428 -429 -430 -431 -432 -433 -434 -435 -436 -437 -438 -439 -440 -441 -442 -443 -444 -445 -446 -447 -448 -449 -450 -451 -452 -453 -454 -455 -456 -457 -458 -459 -460 -461 -462 -463 -464 -465 -466 -467 -468 -469 -470 -471 -472 -473 -474 -475 -476 -477 -478 -479 -480 -481 -482 -483 -484 -485 -486 -487 -488 -489 -490 -491 -492 -493 -494 -495 -496 -497 -498 -499 -500 -501 -502 -503 -504 -505 -506 -507 -508 -509 -510 -511 -512 -513 -514 -515 -516 -517 -518 -519 -520 -521 -522 -523 -524 -525 -526 -527 -528 -529 -530 -531 -532 -533 -534 -535 -536 -537 -538 -539 -540 -541 -542 -543 -544 -545 -546 -547 -548 -549 -550 -551 -552 -553 -554 -555 -556 -557 -558 -559 -560 -561 -562 -563 -564 -565 -566 -567 -568 -569 -570 -571 -572 -573 -574 -575 -576 -577 -578 -579 -580 -581 -582 -583 -584 -585 -586 -587 -588 -589 -590 -591 -592 -593 -594 -595 -596 -597 -598 -599 -600 -601 -602 -603 -604 -605 -606 -607 -608 -609 -610 -611 -612 -613 -614 -615 -616 -617 -618 -619 -620 -621 -622 -623 -624 -625 -626 -627 -628 -629 -630 -631 -632 -633 -634 -635 -636 -637 -638 -639 -640 -641 -642 -643 -644 -645 -646 -647 -648 -649 -650 -651 -652 -653 -654 -655 -656 -657 -658 -659 -660 -661 -662 -663 -664 -665 -666 -667 -668 -669 -670 -671 -672 -673 -674 -675 -676 -677 -678 -679 -680 -681 -682 -683 -684 -685 -686 -687 -688 -689 -690 -691 -692 -693 -694 -695 -696 -697 -698 -699 -700 -701 -702 -703 -704 -705 -706 -707 -708 -709 -710 -711 -712 -713 -714 -715 -716 -717 -718 -719 -720 -721 -722 -723 -724 -725 -726 -727 -728 -729 -730 -731 -732 -733 -734 -735 -736 -737 -738 -739 -740 -741 -742 -743 -744 -745 -746 -747 -748 -749 -750 -751 -752 -753 -754 -755 -756 -757 -758 -759 -760 -761 -762 -763 -764 -765 -766 -767 -768 -769 -770 -771 -772 -773 -774 -775 -776 -777 -778 -779 -780 -781 -782 -783 -784 -785 -786 -787 -788 -789 -790 -791 -792 -793 -794 -795 -796 -797 -798 -799 -800 -801 -802 -803 -804 -805 -806 -807 -808 -809 -810 -811 -812 -813 -814 -815 -816 -817 -818 -819 -820 -821 -822 -823 -824 -825 -826 -827 -828 -829 -830 -831 -832 -833 -834 -835 -836 -837 -838 -839 -840 -841 -842 -843 -844 -845 -846 -847 -848 -849 -850 -851 -852 -853 -854 -855 -856 -857 -858 -859 -860 -861 -862 -863 -864 -865 -866 -867 -868 -869 -870 -871 -872 -873 -874 -875 -876 -877 -878 -879 -880 -881 -882 -883 -884 -885 -886 -887 -888 -889 -890 -891 -892 -893 -894 -895 -896 -897 -898 -899 -900 -901 -902 -903 -904 -905 -906 -907 -908 -909 -910 -911 -912 -913 -914 -915 -916 -917 -918 -919 -920 -921 -922 -923 -924 -925 -926 -927 -928 -929 -930 -931 -932 -933 -934 -935 -936 -937 -938 -939 -940 -941 -942 -943 -944 -945 -946 -947 -948 -949 -950 -951 -952 -953 -954 -955 -956 -957 -958 -959 -960 -961 -962 -963 -964 -965 -966 -967 -968 -969 -970 -971 -972 -973 -974 -975 -976 -977 -978 -979 -980 -981 -982 -983 -984 -985 -986 -987 -988 -989 -990 -991 -992 -993 -994 -995 -996 -997 -998 -999 -1000

2017 –18 smyslový park, dřevořezby s přístřeškem, výsadba cibulovin, zahájení výstavby nové cesty v DP

2019 – otevření nové cesty dolním parkem, ošetření starých stromů, výstavba dvorku pro venkovská zvířátka, vytvoření pojízdné klece pro stěhování blahočetu čilského

Další důležité mezníky

V roce 2009 se uskutečnilo v arboretu Žampach setkání členů Unie botanický zahrad (srpen 2009). Dvoudenní program s přednáškami zaměřenými na cestování a poznávání flóry. Přednášející se věnovali především oblastem - Madagaskar, Peru, Sarawak nebo Mexiko. Součástí programu byla exkurze účastníků do Alpinária v Sedloňově. Akce se zúčastnilo 38 reprezentantů arboret a botanických zahrad z mnoha koutů České republiky.

Dne 15. října 2009 způsobil v parku kalamitu sníh. Poničeno bylo přibližně 40 stromů, u některých z nich nebyla možná náprava a došlo k jejich vykácení. Po dobu 14 dnů byl z důvodu bezpečnosti park pro návštěvníky uzavřen. V této době se likvidovaly škody způsobené nečekaným přívalem sněhu.

V roce 2010 započala rekonstrukce hřiště na míčové hry v areálu u altánu. Dokončeno bylo v roce 2011. V altánu byla v prosinci 2010 umístěna vitrína, která byla v prosinci 2011 přemístěna do zimní zahrady a slouží pro výstavu plodů a semen některých vzácných druhů stromů. Ve venkovním altánu zůstala bedna pro uložení kuželek a pálek na stolní tenis.

V roce 2011 (podzim) byla zrealizována sadová úprava v horním parku. Došlo k vybudování ostrůvku a osazení rostlinami bylinného patra podle návrhu Ing. H. Hanyšové. V horním parku u vstupu na vzdušnou lávku byly instalovány pískovcové kvádry, připomínající podle místní pověsti „Čertovy kameny“. Tyto kameny byly objeveny při rekonstrukci opěrné zdi v dolní části Horního parku arboreta podél silnice vedoucí do Písečné. Kameny instaloval ak. soch. René Tikal. Proběhlo také prořezání lip v rámci projektu „Zdravější stromy pro zítřek“.

V roce 2012 byl pro vysazené bylinné patro instalován automatický závlahový systém. Návrh vznikl u firmy Hunter, veškeré práce zajistila firma AZ zahrada. Tento systém je využíván v Horním parku a později byl nainstalován i na prostor Skalky. U jednotlivých záhonů lze nastavit automaticky se spouštějící závlahu, ale lze využít přenosných trysek, kterými jsme schopni zajistit závlahu i mimo záhony s bylinným patrem. Dokončena byla také výroba nové informační cedule, která napomáhá příchozím návštěvníkům lépe se zorientovat v celém místním areálu a přibližuje i zajímavosti, které jsou zde k vidění.

V roce 2013 byly v Dolním parku instalovány informační cedule v lokalitě u rybníčku, kde se návštěvníci mohou dočíst něco o bambusech. Dále pak byla instalována informační cedule v lokalitě U pěti dubů, kde se vyskytuje chráněná bledule jarní (*Leucojum vernum*). Společně s touto instalací proběhlo zpevnění cesty, vedoucí k ohništi a lokalitě U pěti dubů. V horní části dolního parku u veřejného parkoviště byla instalována oboustranná informační cedule s informacemi a fotografiemi zajímavých míst a kulturních památek, které se zde nacházejí. Druhou stranu tvoří mapa dolního parku s uvedením jednotlivých názvů dřevin. Tato mapa slouží nově také jako podklad pro interaktivní mapu, kterou najdete na stránkách <http://www.uspza.cz/mapa/>.

V roce 2014 v červnu byl otevřen malý **botanický skleník** Arboreta Žampach. Je určen pro aktivizační činnost uživatelů Domova. Pro veřejnost je přístupný pouze s průvodcem. Skleník byl vybaven elektronickým zabezpečovacím systémem a automatickou závlahou. Své místo zde našla flora subtropického pásma a také drobné ptactvo, akvarijní a jezírkové ryby. Odkaz zde: <http://www.uspza.cz/index.php?id=11020>

V roce 2015 postihly Arboretum Žampach škody v důsledku silné noční bouře. Došlo také k oplocení Horního parku z důvodu ochrany sbírkových dřevin před volně žijící zvěří, která zde v předešlých letech páchala značné škody. Přístupnost do parku se tímto nijak neomezila, pouze přibýly na vchodech/východech samouzavírací branky. Na podzim zde vznikl nový ohraničený záhon s bylinným patrem. Doplněn byl o závlahový systém. Pořízeno a zavěšeno bylo šest ptačích budek (rehkovník, špačkovník, sýkorník).

V roce 2016 byla zahájena výstavba zoo koutku pro kamerunské ovce a to včetně výběhu, který bude volně přístupný veřejnosti. V horním parku byl instalován „Hmyzí hotel.“

V roce 2017 byl otevřen zookoutek s kamerunskými ovci, byla instalována informační cedule do horního parku s naučnými prvky z oblasti ekologie i botaniky a dále informační a naučné cedule k chovu domácích a hospodářských zvířat i podrobněji zpracované informace k vzácným dřevinám – wolemii a blahočetu. Na podzim došlo k zahájení výstavby **smyslového parku, jehož otevření se uskutečnilo v roce 2018.**

V roce 2019 – Arboretum Žampach splnilo kritéria pro zařazení do mezinárodní sítě výměny rostlin (The International Plant Exchange Network – IPEN), která vznikla v roce 2002 jako organizace botanických zahrad zaměřená na plnění cílů Úmluvy o biologické rozmanitosti. Kód našeho arboreta je AZAM. Dále došlo k podání návrhu na památné stromy, podání žádosti o dotace „Velká dešťovka“, podání návrhu na vyhlášení křišťálových lustrů z období Marie Terezie za kulturní památku, založení bylinného záhonu na nádvoří, ošetření mnoha starých dřevin včetně bezpečnostních řezů, založení záhonu pro vlastní výsev, výpěstky (množení vegetativní i generativní). Byly připraveny nové jmenovky pro dřeviny, podle doporučení Ing. Zdeňka Blahníka a v souladu s platnou mezinárodní nomenklaturou.

HISTORICKÉ FOTOGRAFIE MANŽELŮ LÜTZOWOVÝCH, NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH MAJITELŮ ŽAMPAŠSKÉHO PANSTVÍ (1884 – 1933). MIMO JINÉ BYLI MILOVNÍKY ROSTLIN I ZVÍŘAT. JSOU POVAŽOVÁNI ZA ZAKLADATELE MÍSTNÍHO ARBORETA. „A ŽE TO TU S NIMI ŽILO“ ...O TOM VYPOVÍDÁ I FOTOGRAFIE Z HRADNÍ SLAVNOSTI.

Fotografie ze slavnosti odbývané na hradě Žampach v roce 1891, tedy v době, kdy poměry mezi Lützowovými a obcí byly ještě přátelské.

Portréty manželů Lützowových – fotografie z doby restaurování obrazů.

7. ROZVOJ

7.1 ZÁMĚRY DO BUDOUCNA

Poznávací okruh a informační systém arboreta v současné době zahrnuje pouze dvě části arboreta – vnitřní areál a Horní park arboreta. Je zde nainstalováno celkem 16 oboustranných naučných panelů. Záměrem je jejich obnova, především z důvodu úpravy textů, vzhledem ke změnám v pojmenování rostlin navazujících na změny v mezinárodní nomenklatuře. V souvislosti s tím by mělo dojít také k výměně jmenovek u jednotlivých sbírkových dřevin.

V roce 2019 bylo podáno několik návrhů, jejichž realizace se očekává v následujících obdobích. Jedná se o **návrh na vyhlášení pěti památných stromů** Arboreta Žampach, dále **pak návrh na vyhlášení křišťálových lustrů z doby Marie Terezie**, umístěných v kapli sv. Bartoloměje, **za kulturní památku**.

Dalším projektem, jehož součástí by se chtělo stát také Arboretum Domova pod hradem Žampach je „Velká dešťovka“. Jednalo by se o zachycení srážkové vody do speciálních nádrží zabudovaných v dolním parku Arboreta. Zachycená voda by sloužila v jedné části k zavlažování propustem a ve druhé by byla instalována automatická zálaha pro budoucí sbírkové rostliny v nových záhonech.

Velkým přínosem pro malé návštěvníky je dvorek pro zvířátka žijící na venkovských dvorcích, který navazuje na smyslový park a byl realizován v rámci projektu Malý Leadr jako **Český dvorek**. Jeho otevření se chystá na jaře roku 2020. Záměrem je setkávání veřejnosti s našimi klienty při podpůrné sociálně aktivizační činnosti – zooterapii. Pro pohodlné procházky, také pro vozičkáře, byla v dolním parku realizovaná cesta, která by měla ještě pokračovat, tak, aby návštěvník, který nemůže chodit, mohl shlédnout sbírkové dřeviny dolního parku, alespoň z vozíku. Další velmi důležitým záměrem je také realizace doplňující sbírkovou výsadbu dolního parku o vzácné a okrasné druhy dřevin a založení záhonu pro vlastní výsev a výpěstky.

7.2 PODPORUJÍ NÁS – ZŘIZOVATEL, NADACE, GRANTY, SPONZOŘI A DÁRCI

Pardubický kraj

zřizovatel Domova pod hradem Žampach

Město Žamberk

Město Letohrad

Obec Žampach

Obec Dlouhoňovice ... a další dárci, kteří nám přispěli v roce 2018 do veřejné sbírky.

8. PRACOVNÍ TÝM

ARBORETUM ŽAMPACH

ORGANIZAČNÍ SOUČÁST DOMOVA POD HRADEM ŽAMPACH

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA

Domov pod hradem Žampach

IČ: 00854271, DIČ: CZ 00854271

příspěvková organizace

Pardubického kraje

**PaedDr. LUDĚK GRÄTZ, ŘEDITEL ORGANIZACE
A KURÁTOR SBÍRKOVÉHO FONDU**

zajišťuje a zodpovídá za:

- 1) rozhodování o sbírkovém fondu**
(doplňování a vyjímání)
- 2) rozhodování o informačním systému
a veřejné a vědecké databázi fondu**
(obsah a rozsah)
- 2) rozhodování o poskytování
sbírkového materiálu**

VEDOUcí ARBORETA ŽAMPACH

Mgr. Jiřina Matějčíková

zajišťuje a zodpovídá za:

- 1) údržbu sbírkovém fondu**
- 2) údržbu informačním systému**
- 3) údržbu veřejné a odborné databáze fondu**
- 4) veřejnou přístupnost sbírek, průvodcovství a doplňkové programy pro organizované skupiny**
- 5) přístupnost sbírek pro studijní a vědecké účely škol a členských organizací Unie botanických zahrad ČR**

PRACOVNÍCI POVĚŘENÍ ÚDRŽBOU ZÁMECKÝCH PARKŮ A ARBORETA:

Nejedlík Milan, E-mail: zahradnik1.uspza@email.cz

Bednářová Monika, E-mail: zahradnik2.uspza@seznam.cz

9. PODĚKOVÁNÍ, KONTAKTY

Děkujeme zřizovateli zařízení, všem dárcům, sponzorům a dobrovolníkům za jejich příspěvky v podobě darů i pomocných činností, díky nimž se daří naplňovat specifické cíle a poslání Arboreta Žampach - vytvářet podmínky k navazování kontaktů obyvatelů Domova (uživatelů sociálních služeb) s širší veřejností a umožnit jim využití přírodního prostředí k relaxacím, odpočinku i pracovním terapiím.

Velké poděkování za rozvoj rozmanitého přírodního prostředí a rekonstrukci místních památek patří řediteli Domova pod hradem Žampach, PaedDr. Luděkovi Grätzovi a celému pracovnímu týmu, jenž se podílel na více než 30-ti leté realizaci výsadby sbírkových dřevin a celkové údržbě těchto prostor. V současné době jsou prostory arboreta využívány pro kulturně sociální styk obyvatel Domova s širokou veřejností na velmi vysoké úrovni. Velice si vážíme odborné pomoci a doporučení spolupracujících specialistů z oblasti dendrologie, botaniky, ochrany přírody a krajiny.

Poděkování patří také pracovníkům pověřeným údržbou arboreta a zámeckých parků za vytrvalost a pomoc ke zlepšování zdejšího prostředí při výkonu sociálně aktivizačních činností s klienty Domova.

Děkujeme také všem, kteří přispěli svými pozitivními i negativními podněty a nápady na zlepšení prostředí i vztahů s veřejností.

KONTAKTY:

Mgr., Jiřina Matějčková, pověřená vedením arboreta
MOBIL. TEL.: 604 846 410,
tel.: vnitř. linka - provolba: č.124,
E-mail: info@uspza.cz

PaedDr., Grätz Luděk, ředitel domova
MOBIL. TEL.: 603 878 659, Přímá linka: 465 635 220

Adresa:

Domov pod hradem Žampach
Žampach č.p.1
564 01 Žamberk

příspěvková organizace Pardubického kraje

IČ: 00854271 DIČ: CZ00854271

Tel. ústředna: 603 569 564, 465 618 184, 465 618 134, fax: 465 618 137

Serv. pro SMS zprávy : 605 244 309

Bank.spojení : 102125664/0600

Elektr. adresa: uspza@uspza.cz

Informace na stránce: <http://www.uspza.cz>

Kde nás najdete? [plánek](#) [50°2'16.598"N,16°25'52.702"E](#)

VÝROČNÍ ZPRÁVU ZA ROK 2019 ZPRACOVALA MGR. JIŘINA MATĚJČKOVÁ.

VŠECHNY KVĚTY JSOU DOKONALÉ